

SHRNUTÍ:

Renesanční podoba mělnického zámku

Bakalářská práce - Lucie Čermáková

Podoba mělnického zámku se vyvíjela po staletí. Nejedná se o zámek postavený v renesanční době, ale jeho nejvýraznější přestavba spadá do renesančního období. V renesanční době byl půdorys zámku do tvaru písmene L.

Zástavní držitel Zdislav Berka z Dubé se zasloužil o nejrozsáhlejší úpravy zámku v polovině 16. století. Investoval značné sumy peněz do výstavby severního arkádového křídla a do sgrafitové výzdoby nádvoří. Stavební úpravy proběhly mezi lety 1542 až 1554/1555, kdy se předpokládá jejich ukončení. Úpravy nám napomáhají datovat dochované účty a také letopočty 1553 a 1554 vyryté ve sgrafitové výzdobě. Sgrafita vznikla ve spojitosti s novou výstavbou severního křídla a schodišťové věže a datují se do stejného období. Dlouhou dobu byla mělnická sgrafita považována za nejstarší datovanou sgrafitovou výzdobu. Dnes však známe starší příklady datovaných sgrafit, což ovšem nic nemění na faktu, že mělnické arkády i jejich výzdoba patří k jedněm z nejstarších.

Uspořádání mělnických arkád nemá v Čechách obdoby. Písemné prameny nás však o jménu jejich architekta ani stavitele neinformují. Na základě formálních podobností a při uvážení jejich datace se jako možný inspirační zdroj objevuje zámek Kaceřov. Ani u Kaceřova nám však jeho architekt není znám. Podle kvality návrhu se většina badatelů přiklání ke zkušenému italskému mistrovi. Stavební huť působící v Kaceřově byla také italského původu, o čemž existují i písemné záznamy. Mělnické arkády jsou však oproti mistrovským arkádám kaceřovského zámku značně rustikální a v jejich uspořádání dochází ke kombinaci se saskými vlivy. Ačkoliv existuje několik hypotéz o osobě architekta či stavitele, stále se v souvislosti s jeho jménem objevuje mnoho otázek. Řešení by vyžadovala hlubší zkoumání nejen mělnického zámku a zámku Kaceřov, ale také mnoha zámků z okolí města Mělníka.

Na mělnickém zámku se nacházejí tři rozdílné druhy sgrafitové výzdoby. Bez ohledu na téma se dělí na sgrafita pokrývající arkády a schodišťovou věž, vzniklé v jednom časovém období, sgrafitovou bosáž západního křídla a sgrafita objevená v interiéru. Stínovaná sgrafitová bosáž valbově jehlancového typu nás odkazuje k zámku Kaceřov,

jehož omítky pokrývala stejná bosáž lišící se pouze ve velikosti bos. Další otázky vyvolávají sgrafita nalezená v interiéru, která původně zdobila jižní část průčelí západního křídla. Interiérovou výzdobou se stala až po přístavení jižního křídla na konci 17. století. Nestínovaná komole jehlancová bosáž na západním křídle je datovaná do poslední čtvrtiny 16. století, do doby, kdy zámek vlastnil Jiří Popel z Lobkovicz.

Architektura i sgrafitová výzdoba mělnického zámku vyvolávají ještě mnoho nevyřešených otázek. Jejich zodpovězení by vyžadovalo důkladné zkoumání dané problematiky v širším kontextu. Otázkou rovněž zůstává, zda je v dnešní době ještě možné, nalézt k tomuto tématu uspokojivou odpověď.

Klíčová slova:

renesance, zámek Mělník, Zdislav Berka z Dubé, arkády, sgrafito

Počet slov:

21 273